

מהתיקנה הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי יצחק אייזיק מקליוולנד זצוק"ל בן הרבי הקדוש רבי ישכר בער זצוק"ל נסתלק ל' שבט (תש"פ)

חצי שנה לפני פטירתו, שבוע לפני חג שבועות תשע"ט, נפל הרבי במקווה וריסק את ראש הירך. הרופאים קבעו שהרבי צריך להתפנות לבית החולים, וביום ראשון הקרוב יעבור ניתוח. בסיום הניתוח המורכב אמרו הרופאים, שהרבי צריך לעבור שיקום ארוך לפחות שלשה חודשים. אך הרבי שנמצא בשיא ההכנות לקבלת התורה החל במוצאי שבת הקרוב, אין לו זמן כעת לשיקום, כבר ביום רביעי ביקש הרבי לרופאים, שישחררו אותו לביתו, כדי שיוכל להתכונן לחג כראוי. הרופאים הסכימו לשחררו ביום חמישי. כשהרבי חזר לביתו ניסה לקום מהכיסא, בני הבית אמרו לרבי, הרי הרופאים הזהירו שצריך לעשות שיקום בהירות, אך הרבי עונה להם: "הרופאים מבינים שיש קבלת התורה בפתח?".

ליל שבועות לפני מעריב הרבי מבקש מנכדו ר' צבי פרנקל, אני רוצה ללכת למקווה להיטהר לקראת קבלת התורה. איך אפשר ללכת למקווה - שאל הנכד, הרי זה ממש חשש פיקוח נפש. הרבי שמע והסכים.

אמנם בסעודת ליל יו"ט הרבי אומר שוב לנכדו ר' צבי פרנקל, אני לא יכול לגשת לקבלת התורה בלי מקווה. לאחר מספר ניסיונות שכנוע אומר הרבי לנכדו ולגבאים: "אם אתם לא תיקחו אותי מחר למקווה, אני ילך לבד!" כענה לפני תפילת שחרית התארגנו בני הבית במבצע מיוחד לקחת את הרבי למקווה, בכוחות על טבעיים הרבי ירד וטבל במקווה.

כמנהג אדמו"רי בית נדבורנה בחג השבועות הרבי מקבל את העליה של עשרת הדברות, ובנוסף הרבי הוא גם הבעל קורא, גם בשנה זו הרבי לא מוותר על קוצו של יו"ד. הגבאים הכינו שולחן נמוך, כדי שהרבי יוכל לקרוא בתורה כשהוא יושב על כסא.

אמנם כשהרבי עלה לתורה בעשרת הדיברות, הרבי נעמד מלאו קומתו, חרק את הכסא לגלים לאחור. קירות בית המדרש רעדו כשהרבי קרא את עשרת הדברות. תושבי העיר רעננה ששמעו מהחלונות את קולו של הרבי, באו לראות את המחזה, מעמד קבלת התורה. בסיום קריאת עשרת הדברות, החזירו לרבי את הכסא, והרבי צנח מעולף על הכסא. כוחות על טבעיים עמדו לו באותם רגעים של קבלת התורה.

טוב עין הוא יבורך, ישר כח לרבי צבי פרנקל נכדו חביבו של כ"ק מרן האדמו"ר זצוק"ל, ששלח לנו את הסיפור המרטיט.

הצלה ממוות בטוח בזכות השתיקה

כשהגיע לווינה, קבע תור להתקבל אצל העשיר, וקבעו לו תור בעוד יומיים. הוא שכר חדר במלון הסמוך ליומיים. כשהגיע מועד הפגישה, וכבר היה מוכן לצאת מהמלון, פנה רגע לבית הכבוד, והנה עיניו צדות כיס מונח על הקרקע. נשמתו כמעט נעתקה, היה זה כיס מלא וגדוש במאות שטרות כסף, הון אדיר! כשבדק במסמכים שהיו צמודים לכסף התברר שזה שייך לגוי, נו, אבידת גוי מותרת. מיד פתח את צרור כספו ודחק לשם את מאות השטרות, ואילו את הארנק והמסמכים קרע והשמיד במקום. שלמה חשב לעצמו, מה לי ללכת לגביר, הלא אני כבר גביר לעצמי, אלך מיד לנמל הספינה. אך כשרצה לצאת מהמלון, נפחד לראות שכל הבנין מוקף בשוטרים, אין יוצא ואין בא. מה קרה, סכום אדיר נאבד במלון, והמשטרה עורכת ביקורת אצל כל הנמצאים שם, לבדוק אם אחד גנבם. שלמה נתקף בחד צעום, הרי אם יתפס כנגב אחת דתו רח"ל.

כשהשוטרים הגיעו אליו, ואכן נמצא הגביע בידו... היתה ההאשמה ברורה כשמש, אך הוא טען בתמימות, "כולה שלי" תספרו את הכסף ותראו שיש כאן קצת יותר מהסכום שנאבד. כמובן שהם לא קיבלו את טענתו החלשה, ושאלו אותו, מנין לך סכום עצום כזה. מה השאלה, אני מהסוחרים הגדולים של כולל גאליציע בירושלים. השוטרים עצרו אותו מיד, ואמרו לו שהם יבררו את הענין.

בשגרירות האוסטרית בירושלים התקבל טלגרף דחוף, בבקשה לברר אודות יהודי בשם שלמה הטוען כי הוא סוחר מטעם כולל גאליציע. גוי אחד נשלח לברר את הנושא. כשהגיע לכולל, פנה ליהודי הראשון שפגש, וסיפר לו שהגיעה בקשה מווינה, לברר אודות יהודי בשם שלמה הנמנה על חברי כולל זה.

אותו יהודי שפגש השליח, היה לא אחר מהרודף הידוע של שלמה. הוא עשה מיד חשבון פשוט, הוא ידע ששלמה נסע לעשיר הנודע שבוינה, בחדיא הציג את עצמו כעני ואביון, והעשיר שלח לברר אחריו. מיד מצא מקום איך לרדוף עוד את שלמה, והתחיל לומר בהנאה, שלמה זה עשיר מופלג הוא עד מאד, עסקיו מסועפים בהרבה מדינות בעולם. הגידע הועבר מיידידת לתחנת המשטרה בווינה.

שלמה ישב כל הזמן ברעדה, הרי המצב כבר לאחר יאוש. פתאום בישרו לו השוטרים, אכן נתקבלה הידיעה מאחד מאנשי הכולל, שעשיר גדול אתה, אתה משוחרר! שלמה לא ידע נפשו מרוב שמחה, ונסע במהירות לירושלים כשכל צרור הכסף בידו.

כמובן שעוד סעודת הודאה הביכל הכולל, וסיפר לכולם נס הצלתו, כשסיים אמר, אני בטוח שאחד היושב כאן היה שליח ההשגחה העליונה להצלתו, על ידי שאישר שאכן עשיר הנני, ועז רצוני לדעת, מיהו האיש.

דומיה השתררה, איש מביט אל רעהו, ואז הבחינו כי פניו של הרודף הידוע האדימו והחזירו חליפות. אני הוא! נאלץ להודות בבושה. עכשיו הבין שלמה למפרע דברי הרבי, תשתוק, תהיה נרדף ולא רדף. רק בזכות רדפו ניצל ממוות בטוח, ונהפך לעשיר גדול!

לעולם יהיה אדם נרדף ולא רודף נעלב ולא עולב

הגמרא בדף היומי שלנו (ב"ק צג), **לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין**. נספר סיפור מרטיט על אחד שקיים דברי הגמרא כפשוטם, וזכה לריווח בכפליים.

רבי שלמה היה מנקה הדעת שבירושלים, הוא למד בכלל 'גאליציע' מתוך הדחק. פעם פרצה מריבה בינו לבין אחד מחברי הכולל. שלמה השלים איתו מיד, אולם השני לא הסכים לסגור את התיק, הוא נהפך ל'רודף' ממש, יום פירז אחריו שמועות רעות שונות.

כששלמה הרגיש שאינו יכול לסבול עוד, הוא נכנס לרבי הקדוש רבי דוד צבי שלמה מלעלב זצוק"ל מנשיאי הכולל, וסיפר לו איך שבאו מים עד נפש, איש פלוגי רדפו ללא הרף. הרבי ענה לו מילה אחת, שְׁנִיגִי! - תשתוק. וציטט לו דברי הגמרא (יומא כג), 'הנעלבין ואינן עולבין, שומעין חרפתן ואינן משיבין, עליהן הכותב אומר ואוהביו כצאת השמש בגבורתו. שלמה סבר וקיבל, נצר לשונו והבלג בדומיה.

אמנם הרודף שכנאה נעלב משתיקתו הממושכת של יריבו, הגביר את רדיפותיו ביתר שאת. כששוב חש שלמה כי כשל כח הסבל, נכנס בשנית לרבי הקדוש לקבל היתר לצאת נגד רודפו, אך הרבי ציטט לו שוב דברי הגמרא, הנעלבין ואינם עולבין, והורה לו להמשיך בשתיקתו. שלמה קיבל דברי הרבי, בעוד השני ממשיך לרדפו ללא הפסקה.

בנתיים הגיע בנו לפרק האיש מקדש, הצעות רבות הגיעו לפתחו, אמנם למרבה הצער, כל פעם אחרי שהודיע לשרדן שמציזו הענין נגמר, הידיע לו השרדן שהצד השני רוצה לסגת מההצעה.

כך היה כמה פעמים זה אחר זה, שלמה הבין מיד מי אשם בזה, ואכן לאחר בדיקת הענין התברר, שהרודף עוקב אחר כל הצעה שמציעים לו, ומיד הוא פונה להוריי המדוברת, ומספר להם שמועות רעות על שלמה, ומי פתי ירצה להשתדך איתו.

שלמה הרגיש כי כלו כל הקיצין, ומיהר להיכנס לרבי ופרץ בבכי עז, אולי אני עוד יכול לסבול, אך מדוע בני צריך לסבול. אך הרבי נשאר בשלו, שְׁנִיגִי - תשתוק, תהיה מהנעלבין ואינן עולבין. הפעם כבר נדרשו לו כוחות עצומים לקיים דברי הרבי.

השנים חולפות ובינתיים יחד עם הבחור המתבגר והולך, גדלה גם הבת. שוב ניסה שלמה את מזלו בשידוכי הבת, אך גם כאן התערב הרודף וקלקל את כל ההצעות ברגע האחרון. שוב נכנס שלמה בפעם הרביעי לרבי, והוריד דמועות כמים, רבי קדוש, עד מתי יהיה זה לנו למוקש. אך הרבי בשלו, תשתוק! הפעם הוסיף הרבי במפתיע ואמר, בזכות שתיקתך הממושכת ישועתך קרובה לבוא!

ואכן סוף סוף זכה שלמה לשמחה בכפליים, בנו ובתו באו בקשרי שידוכין למזל טוב. לבו נתמלא בשמחה, אמנם עכשיו התחיל לדאוג דאגה חדשה, הלא עני דלפון הוא, ומיהיכן יקח הוצאות שני הנישואין בבת אחת. בלית ברירה לקח את מקל הנדחים בידו, והפליג לווינה, לפנות לעשיר ידוע בעל צדקה מופלג.

בזכות
שתיקתך
הממושכת
ישועתך
קרובה
לבוא!

באמצע מסירת השיעור בורא עולם האיר לי ווארט בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. הגמרא (ב"ק ס:) **לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב**, בפשטות הכוונה שיכנס כשהחמה זורחת, ולא להמתין עד שתחשך. אבל רש"י מביא את הפסוק (בראשית ד, ד), האור כי טוב. ליהודים היתה אורה (אסתר ח, טז), אורה זה תורה (מגילה טז), ואין טוב אלא תורה. לפי זה חשבתי ככה, **לעולם יכנס אדם בכי טוב**, כשאדם פותח את היום שלו, יכנס ליום בכי טוב, בלימוד התורה. ויצא, לפני שהוא מחזיר את הנשמה לבורא לפני השינה, יצא בכי טוב, בלימוד התורה, ואז יקיים ובהם נהגה יומם ולילה. הרמב"ם (הלכות ת"ת פ"א ה"ח) מביא שיש חיוב ללמוד תורה ביום ובלילה, כשאדם לומד תורה רק ביום או רק בלילה, זה לא מספיק. שנזכה שהתורה יאיר לנו את החיים על כל צעד ושעל, אמן.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א

בירושלמי (תענית פ"ג ה"ב) מובא לשון, פעמים שהגשמים יורדים בזכות אדם אחד. בליל שישי פרשת וארא לסדר ויעתר אל ה' (שמות ח, טו) [כדאי לעיין ברש"י הקדוש על הפסוק], ביום הגדול שזכינו לגשמי ברכה ראש חודש שבט, זכיתי לראשונה להיות בצילו של הצדיק, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מראחמיסטריווקא שליט"א בטיש סעודת ראש חודש. וכך מובא בזוהר הקדוש (ח"ג טז): צדיק זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו. מי שעוקב אחרי מעשיו של הרבי שליט"א, רואה צדיק שכל עצמותיו אין יעדן סקונדע - בכל שניה, זועק אהבת הבורא.

כשהגיעתי, אחזו שם בקריאת התורה, הרבי עומד לפני הספר תורה באימה ובריאה, הגבאי עושה מי שבירך לחולה אחרי קריאת התורה, והרבי שליט"א, שמכל העולם מקבל הזכרות של חולים לא עליכם, מונה שמות החולים לגבאי, לא מפתק, רק ממה שהוא זוכר, כל שם שמזכירים אצל הרבי שליט"א, כל שם וכל הזכרה עושה רושם אצל הרבי.

מסתיימת התפילה, הרבי נכנס בדחילו ורחימו לסעודת ראש חודש. כידוע בקדשים הלילה הולך אחר היום, דער רבי זאל זיין גענוגט - הרבי שליט"א, מקדש את הלילות בהמשכה מהיום, חביבות המצוה של סעודת ראש חודש. מעל שבע שעות לקח ממתי שהרבי נטל ידים לסעודת ראש חודש, עד אחרי שאחרון החסידים ניגש לקבל פירות מידי הקדושות.

זכיתי לשבת בטיש בשולחן הראשון מול הרבי שליט"א, זה מחזה שבסייעתא דשמיא אי אפשר לשכוח לעולם. אמרתי לידיד נפשי כהן שדעתו יפה, שבוער בו קדשי ראחמיסטריווקא, רבי אברהם חיים הכהן מלאכי, שאני לא יודע איך עד היום לא זכיתי לבוא לכזה לעכטיקייט - לכזה אור, סעודת ראש חודש אצל הרבי.

רק בשביל לראות איך הרבי נוטל ידים לסעודת מצוה, שווה לבוא לראחמיסטריווקא. וכך נפסק בשולחן ערוך בסימן תי"ט (ס"א) [תעינו בפנים], 'מצוה להרבות בסעודת ראש חודש', און אויב ס'ווערט אזוי געפסקנט - אם כך נפסק בשולחן ערוך, אז הרבי שליט"א שבכל ימות השבוע חי בקב חרובים און פון אביסל יוך - מקצת מרק, אוכל בסעודת מצוה סעודת ראש חודש, פיש, יוך, פלייש, אלע סאָרט פירות - דגים, מרק, בשר, כל סוגי הפירות. יש חזקות שלימות מי מביא את הפירות, מי מביא את האַרבעס, מי מביא את החלה. וכך לשון הגמרא במסכת כתובות (ק:), כל המביא דורון לתלמיד חכם כאילו מקריב ביכורים.

התרגשות מיוחדת בטיש, עבודה חדשה, "לחיים"! הרבי מברך כל יהודי בטיש בלחיים, הרבי קם ממקומו לוודא שאין יהודי אחד בכל הטיש שהרבי לא בירך אותו. כמה פעמים בטיש בתורה בירך הרבי את כלל ישראל בישועות ורפואות, בבני חיי ומוזני רויח. רואים כמה הרבי חי את המשא של כלל ישראל, יעדער איד - כל יהודי הוא בבחינת בנך יחידך אשר אהבת.

הרבי בתורה מביא בני יששכר מאמרי חודש שבט (מאמר א אות ב), ששואל איך כלל ישראל קשור למזלות, כידוע חודש שבט זה מזל דלי, הרי קיימא לן (שבת קנו). אין מזל לישראל. מסביר הבני יששכר, שכלל ישראל על ידי מעשיהן בתורה, הופכין שפיתת המזל לכל אשר יחפצו, מומלץ מאד ללמוד את השטיקל בני יששכר בעיון בפנים.

זכיתי בטיש, שהרבי יכבד אותי לשיר 'הי החודש הזה כנבואת אבי חוזה', זה היה אחרי כמה פעמים שהרבי דיבר דברי תורה, כל מילה שהרבי מדבר בתורה, זה חוצב להבות אש. לקראת סוף הטיש הרבי מבקש אַ לעבעדיגע ניגון - שיר שמח.

מסתיים ברכת המזון, כל חסיד וכל יהודי, בראחמיסטריווקא אין שם שום הבדל, כולם אהובים כולם ברורים, כולם ניגשים לקבל פירות מהרבי ביד. כשניגשתי אמרתי דבר ראשון לרבי, ישר כח על הטיש ועל החיזוק. כשהזכרתי את מורי חמי לרפואה שלימה, רבי יהודה לייב בן רחל, איז דער פנים פון רבי'ן גענואך צופלאקערט - פניו של הרבי השתנו מקצה לקצה. הרבי מתעניין מי השווער, מה קרה. הרבי שהוא אבא, מברך ברכות עד בלי די. באותה הזדמנות הענקתי לרבי גליון חגיגי גליון ר' של "מתיקות הדף היומי", הרבי מחייך ומברך אותי ברכות לרוב להמשך הרבצת התורה.

אחרי קבלת הפירות רציתי לחזור הביתה. אך הבחורים לא נתנו לי, כל אחד בא להודות לי על משהו אחר, אחד על השיעורים בקול הלשון, אחד על מה שהוא קרא בגליון הזה, ואחד על מה שקרא בגליון הזה. די גוטסקייט - טוב הלב שיש לבחורים בראחמיסטריווקא, הוא טוב לב נדיר.

אחד הבחורים אומר לי, תראה הרבי שליט"א שם את הגליון מתיקות הדף היומי על השולחן תחת ידיו בחלוקת הפירות! נו, זה כבר היה סיבה טובה להישאר עוד בטיש. ואז זכיתי אחרי הטיש לשמח את הרבי שליט"א, כשסיפרתי, שאני מזכה בסייעתא דשמיא, הקדוש ברוך הוא יעזור הלאה והלאה, כל חודש יהודים חדשים בארץ ישראל לאכול סעודת ראש חודש בצוותא, לפחות במנין, ושבחודש שבט היה בחסדי שמים שלש סעודות ראש חודש חדשים, בירושלים בבני ברק ובית שמש, חוץ מצדיק בקרית מלאכי שהתחיל לעשות כל חודש סעודה במנין.

היה קשה מאד להיפרד מראחמיסטריווקא, נשארתי למעריב, אַ פשוטער דאווענען אין ראחמיסטריווקא - תפילה ורגילה בראחמיסטריווקא, זה כמו במקומות אחרים בנעילה. בהפסקה באמצע הטיש, זכיתי למסור שיעור דף היומי בעזרת נשים, בזכות הגבאים המסורים, ובחור צדיק שאינני יודע את שמו, שטרם יגע לעזור לי להגיד שם את השיעור. וכאן המקום להודות לשכן טוב, ידידי בן עליה, הרב ישראל מרדכי קופיץ שליט"א, ולכל הציבור הקדוש, שמקיימים יום יום את דברי התנא דבי אליהו (פכ"ו), בני, מה אני מבקש מכם, אלא שתהיו אוהבין זה את זה, ותהיו מכבדין זה את זה.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שהרבי שליט"א יוכל להמשיך בעבודת הקודש לבעור בכל מצוה ומצוה, ליכטיג מאַכן פֿאַר אַידישע קינדער - להאיר לעם ישראל, מתוך בריות גופא, מתוך נחת הרחבה ושמחה מכל הצאצאים, מכל החסידים מכל התלמידים ומכל עמך בית ישראל, ושנזכה כבר בקרוב ותחזינה עינינו, שהרבי שליט"א ילווה אותנו לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - ב"ק דף עב, ג' שבט תשפ"ד)

מאוצרות הפרשה

יש רמז מוסר בתיבת **וישמע יתרו** (יח, א), **וישמע** היינו שראוי לשמוע תמיד ולהבין ולהשכיל, **יתרו** מלשון מותרות, היינו שיתבונן מה שישאר לו מכל עמלו, כי הכל הבל וריק, ואין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב וכו', אלא מה שמסגל בתורה ורואה להדריך בניו בדרך הטוב והישר לפני אלהים, זה ישאר לו מכל עמלו. ורואי לו להשגיח תמיד ולשים רעיוניו על זה.

גם יש לפרש **וישמע יתרו**, היינו שראוי להבין ולהסתכל מה שהוא יתרון ומותרות, להשליך מעליו, ולא ירדוף אחר מותרות, רק יסתפק במה שיש לו (דגל מחנה אפרים יתרו).